

Nr 214.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående befrielse från eller restitution av tullavgift för åtskilliga materialier och skeppsförnödenheter för pansarbåten Sverige; given Stockholms slott den 2 april 1918.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att — utan hinder av det i § 12 mom. 1 b) av tulltaxeförordningen enligt dess lydelse före utfärdandet av förordningen den 19 juni 1917 stadgade villkor — befrielse från eller restitution av tullavgift må få åtnjutas för sådana från utrikes ort införda, för pansarbåten Sveriges nybyggnad använda tullpliktiga materialier och skeppsförnödenheter, som angivits till förtullning högst fem år före den 25 oktober 1917.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 april 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde:

Jag anhåller nu att få underställa Eders Kungl. Maj:ts prövning uppkommen fråga om befrielse från eller restitution av tullavgifterna för åtskilliga från utlandet införda materialier och skeppsförnödenheter för pansarbåten Sverige.

Till en början tillåter jag mig därvid erinra om att enligt den lydelse, 12 § 1 mom. av tulltaxeförordningen hade intill ingången av år 1918, såsom villkor för befrielse från eller restitution av tullavgifter i fall av den beskaffenhet, varom nu är fråga, bland annat gällde, att det fartyg, till vilket artiklarna användes, inom tre år från dagen för deras angivning till förtullning styrktes vara i fullfärdigt skick. Enligt en

den 19 juni 1917 utfärdad nådig förordning, tillkommen på initiativ av enskild motionär inom riksdagen, blev emellertid från och med år 1918 berörda villkor mildrat därhän, att tiden mellan artiklarnas angivning till förtullning samt fartygets färdigställande utsträcktes till fem år. I det nu föreliggande ärendet rör det sig om, huruvida nyssnämnda förordning av den 19 juni 1917 är utan vidare tillämplig. Skulle så vara förhållandet, torde ärendet kunna i administrativ väg avgöras, medan i motsatt fall riksdagens medgivande lärer vara erforderligt för att den ifrågasatta tullbefrielsen skall kunna helt beviljas.

Efter dessa inledande anmärkningar övergår jag till en redogörelse för själva ärendet.

I skrivelse den 31 januari 1917 anmälde generaltullstyrelsen, att Kockums mekaniska verkstadsaktiebolag i Malmö, Lindholmens verkstadsaktiebolag och Göteborgs nya verkstadsaktiebolag i Göteborg samt Bergsunds mekaniska verkstadsaktiebolag i Stockholm i särskilda ansökningar anhållit om befrielse jämlikt § 12 mom. 1 tulltaxeförordningen från gäldande av belöpande tull för åtskilliga från utrikes ort införda tullpliktiga materialier och skeppsförnödenheter, vilka använts vid nybyggnad av pansarbåten Sverige, samt anförde vidare:

Generaltullstyrelsens skrivelse den 31/1 1917.

»Vid den inom styrelsens revisionsbyrå verkställda granskning av nämnda ansökningar har uttrönts, att samtliga de i omförmälda författningsrum föreskrivna villkor för medgivande av den ifrågasatta befrielsen från tullavgift blivit uppfyllda med undantag därav, att sagda pansarbåt icke, såsom i författningsrummet ¹⁾ stadgats, styrkts vara i fullfärdigt skick inom tre år från dagen för angivningen till förtullning av de för dess nybyggnad använda artiklar. Vid sådant förhållande anser styrelsen sig med tillämpning av gällande bestämmelser icke nu kunna till någon del bevilja den begärda tullbefrielsen. Enligt vad marinförvaltningen i skrivelse till styrelsen den 5 januari 1917 på begäran upplyst, kan något bestämt besked beträffande tiden för ifrågakomna pansarbåts färdigställande i dess helhet ännu icke av marinförvaltningen lämnas. Det har emellertid hos styrelsen uttrönts och lärer vad angår åtskilliga av de till pansarbåten använda utländska artiklarna få anses uppenbart, att det intyg i ovanberörda hänseende, som framdeles, sedan pansarbåten blivit fullt färdig, må varda av sökandena företett, icke kan enligt för närvarande gällande bestämmelser medföra befrielse från tullavgift för mera än en del av de utländska artiklarna, enär vid berörda tidpunkt för de övriga artiklarna mera än tre år måste hava förflutit från deras angivning till införtullning i riket.

Av marinförvaltningens nyssnämnda skrivelse synes dock framgå, att de arbeten å pansarbåten »Sverige», vilka skolat utföras av enskilda, anmälts färdiga till besiktning redan den 8 november 1916. Övriga för pansarbåtens färdigställande erforderliga arbeten, till vilka lärer vara att hänföra anbringande å denna av kano-

¹⁾ Enligt dess dåvarande lydelse.

ner och kanontorn, torde enligt uppgift i förenämnda ansökningshandlingar komma att verkställas direkt genom marinförvaltningens försorg; men uppgives levereringen av för dessa senare arbeten nödiga materialier ännu ej hava skett.

Det synes styrelsen knappast med billighet överensstämmande, att de enskilda, vilka vid åtagandet av de nu utförda arbetena givetvis måste ansett sig kunna räkna med den lägre materialkostnad, som en tullbefrielse enligt § 12 tulltaxeförordningen komme att innebära, skulle gå miste om en sådan befrielse allenast på den grund, att ytterligare arbeten, ämnade att av staten verkställas, av särskilda skäl ej hunnit fullbordas. Så vitt styrelsen har sig bekant, har nämligen behörig anmärkning mot de enskildas sätt att bedriva ifrågavarande arbeten icke blivit framställd. Styrelsen finner sig därför böra härigenom i underdånighet ifrågasätta vidtagande av åtgärder till beredande åt vederbörande av den ansökta förmånen. Visserligen har Eders Kungl. Maj:t genom nådigt beslut den 2 maj 1902 icke funnit skäl bifalla en av Kockums mekaniska verkstadsaktiebolag gjord anhållan om viss utsträckning av dämera i § 8 mom. 1 b) tulltaxeunderrättelserna föreskriven tid för tullrestitution för materialier, använda vid nybyggnad av pansarbåten »Tapperheten». Skälen för berörda anhållan, nämligen att strejk och verkstadsblockad under viss tid dels försvärat och fördröjt, dels alldeles förhindrat byggandet av pansarbåten, synas styrelsen dock så olikartade med dem, som i förevarande fall förebringas, att vad som må antagas hava varit bestämmande för nyssnämnda beslut knappast torde komma att vara för handen vid prövning av nu förekomna ärende.»

I enlighet med vad sålunda anförts hemställde generaltullstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte efter riksdagens hörande förklara, att det i § 12 mom. 1 b) av tulltaxeförordningen enligt dess dåvarande lydelse föreskrivna villkor för restitution av eller befrielse från tullavgift för från utrikes ort införda tullpliktiga materialier och skeppsförnödenheter icke skulle äga tillämpning med avseende å sådana för pansarbåten Sverige använda dylika artiklar, som angivits till förtullning högst tre år före den dag, då det arbete, för vilket artiklarna blivit använda, vederbörligen anmälts färdigt till besiktning.

Marinförvalt-
ningen.

Marinförvaltningen, som den 19 april 1917 på grund av nådig remiss avgav utlåtande i ärendet, anförde däri följande:

»Genom kontrakt den 11 november 1912 har aktiebolaget Götaverken åtagit sig att för marinens räkning bygga och leverera pansarbåten Sverige, vartill medel ställts till förfogande av Svenska Pansarbåtsföreningen. Den här ifrågavarande av Kockums mekaniska verkstadsaktiebolag, Lindholmens verkstadsaktiebolag och Bergsunds mekaniska verkstadsaktiebolag importerade materielen synes vara sådan, som sistnämnda bolag anskaffat i egenskap av underleverantörer till aktiebolaget Götaverken.

Uti det med detta bolag upprättade kontraktet, angående leveransen av fartyget, har föreskrivits, *dels* att materielen skall, så långt den inom landet inom erforderlig tid kan erhållas av fullgod kvalitet, vara av svensk tillverkning, *dels ock* att utom landet tillverkad materiel ej får användas, utan att chefen för marin-

förvaltningens ingenjöravdelning därtill lämna medgivande. Vid sådant förhållande synes icke, såsom generaltullstyrelsen ifrågasatt, kunna som skäl för tullrestitutionen åberopas, att leverantörerna vid åtagandet av nu utförda arbeten ansett sig äga att räkna med den lägre materielkostnad, som en tullbefrielse enligt § 12 tulltaxeförordningen komme att innebära.

Då emellertid efter kontraktets underskrivande materialprisen i allmänhet väsentligt stegrats och leverantörerna otvivelaktigt ägt att komma i åtnjutande av den nämnda tullbefrielsen, därest fartyget blivit inom härför föreskriven tid färdigt, torde billigheten kräva, att fartygets försenade färdigställande, som icke förorsakats av ifrågavarande leverantörer, icke må utgöra hinder för tullbefrielsen.»

Jämväl kommerskollegium förklarade sig i ett den 2 maj 1917 avgivet utlåtande biträda generaltullstyrelsens förslag, därvid kollegium särskilt fäste uppmärksamheten å, att vid 1917 års riksdag beslut fattats om utsträckning av den i tulltaxeförordningens § 12 mom 1 b) fastställda tid från tre till fem år.

Kommers-
kollegium.

Sedan, på sätt förut nämnts, förordning härom utfärdats den 19 juni 1917, anbefalldes genom nådigt beslut den 21 december samma år generaltullstyrelsen att avgiva förnyat utlåtande i ärendet samt därvid angiva, till vilken del tullrestitution icke kunde med tillämpning av då gällande bestämmelser medgivas för materialier och skeppsförnödenheter, som använts för nybyggnad av pansarbåten Sverige.

Det sålunda begärda förnyade utlåtandet avgavs av generaltullstyrelsen den 31 januari 1918. Vid berörda utlåtande fanns fogat *dels* en till tullförvaltaren i Karlskrona ställd skrivelse från fartygschefen å pansarbåten Sverige, däri meddelades, att besättningen å fartyget embarkerade den 10 maj 1917, varefter inmönstring skedde den 13 i samma månad, samt att slutbesiktning av fartyget verkställdes den 25 oktober 1917, vilken dag chefen ansåge vara den, då »pansarbåten blev till statsverket överlämnad», *dels* en å generaltullstyrelsens revisionsbyrå utarbetad specifikation över de vid nybyggnad av pansarbåten Sverige använda artiklar, för vilka restitution av tullavgift eller befrielse från dess gäldande blivit sökt, *dels ock* en å samma byrå upprättad så kallad revisionsattest, däri meddelades, att de för nyssnämnda artiklar uppdebiterade tullbeloppen utgjorde sammanlagt 28,041 kronor 60 öre, samt i övrigt anfördes följande:

Generaltull-
styrelsens ut-
låtande den
31/1 1918.

»Frågan, till huru stor del det i kungl. generaltullstyrelsens underdåniga skrivelse av den 31 januari 1917 angivna skäl förhindrar restitution (respektive avföring i räkenskapen) av detta belopp, är beroende på tidpunkten, då fartyget enligt författningen styrkes vara i fullfärdigt skick'.

Därest nyssnämnda tidpunkt fixeras till den 10 maj 1917, då enligt ett av

fartygschefen avgivet intyg besättningen å 'Sverige' embarkerade i och för dess första resa, uppgår summan av de debiterade tullavgifter, vilka av sagda skäl ej kunna restitueras eller avföras, till kronor 15,149: 11.

Fördelningen på de olika firmorna angives i nedanstående tablå, där jämväl totalbeloppen av de för varje firma uppdebiterade tullavgifterna finnas upptagna.

	Totalbelopp av för varje firma uppdebiterade tullavgifter		Det belopp härav, som under ovan- nämnda förut- sättning ej kan av K. G. T. S-n restitueras	
	Kronor	öre	Kronor	öre
Bergsuds mekaniska verkstadsaktiebolag	1,959	81	1,955	98
Aktiebolaget Götaverken (Göteborgs nya verkstadsaktiebolag)	2,464	99	495	26
Kockums mekaniska verkstadsaktiebolag	15,231	93	11,275	08
Lindholmens verkstadsaktiebolag	6,889	60	336	88
Motala verkstads nya aktiebolag	1,495	27	1,085	91
Summa kronor	28,041	60	15,149	11

Generaltullstyrelsens eget utlåtande var av följande lydelse:

»I främsta rummet uppställer sig frågan, huruvida den genom nådig förordning den 19 juni 1917 införda ändrade lydelse av § 12 tulltaxeförordningen, varigenom preskriptionstiden för restitutionsrätten blivit utsträckt från tre till fem år, föranlett, att ifrågavarande ansökningar numera skulle kunna bifallas utan vidtagande av särskilda åtgärder. Därest den sålunda ändrade bestämmelsen undantagslöst skulle tillämpas å alla dithörande ärenden, som upptoges till prövning efter det ändringen från och med ingången av år 1918 trätt i kraft, komme tidsbegränsningen icke att utgöra hinder för ifrågavarande ansökningars beviljande. Enligt styrelsens uppfattning kan emellertid den ändrade bestämmelsen icke givas sådan tillämpning. Den omständigheten, att tidsperioden blivit förlängd, sedan restitutionsansökning inkommit, torde väl uppenbarligen icke böra föranleda, att restitutionsrätt inträder i sådana fall, där den på grund av tidsbegränsningen icke varit för handen vid ansökningens ingivande. I motsatt fall skulle konsekvensen fordra, att tullrestitution nu även kunde beviljas för inom senaste femårsperiod till förtullning angivna materialier, även om ansökning därom förut avslagits på grund av treårsperiodens överskridande, vilket väl vore orimligt. Styrelsen utgår sålunda i det följande från förutsättningen, att för samtliga nu ifrågavarande ansökningar tidsperioden av tre år är gällande. Dessutom anser styrelsen sig böra omförmåla, att, då den senast gällande preskriptionstiden av tre år med ingången av år 1905 trädde i kraft i stället för den där-
förut föreskrivna tiden av två år, blev — genom ett beslut den 24 januari 1905 — sådan tolkning av bestämmelserna tillämpad av generaltullstyrelsen, att en till styrelsen den 7 januari 1905 inkommen ansökning om restitution av tull för till

ett visst fartyg använda materialier avlogs beträffande ett parti av dessa materialier på den grund att detsamma införts till riket den 31 maj 1902.

Nästa fråga avser tidpunkten, då pansarbåten Sverige skall anses vara i författningens mening 'i fullfärdigt skick'. Styrelsens uppfattning härutinnan har fått uttryck i åtskilliga efter avlåtandet den 31 januari 1917 av dess återremitterade underdåniga skrivelse meddelade beslut om restitution av tull för materialier till pansarbåten Sverige. Sedan kännedom vunnits därom, att fartyget under maj månad 1917 efter ombordtagande av besättning utgått på expedition, har nämligen styrelsen, som ansett uppenbart, att fartyget vid nämnda tidpunkt finge förutsättas vara i fullfärdigt skick i den mening § 12 mom. 1 b) tulltaxeförordningen avsåge, ehuru officiell slutbesiktning däri icke verkställdes, funnit sig oförhindrad restituera tullavgift för materialier, som angivits till förtullning inom tre år före nämnda tidpunkt.

I bifogade, genom tullkammararen i Karlskrona till styrelsen insända skrivelse från fartygschefen å pansarbåten Sverige meddelas, att besättningen å fartyget embarkerade den 10 maj 1917, varefter inmönstring skedde den 13 i samma månad, samt att slutbesiktning av fartyget verkställdes den 25 oktober 1917, vilken dag chefen ansåge vara den, då 'pansarbåten blev till statsverket överlämnad'.

Med anledning av dessa upplysningar har styrelsen funnit tidpunkten, då fartyget skall anses vara i fullfärdigt skick, böra närmare bestämmas till den 10 maj 1917, vilken dag sålunda i här bifogade revisionsattest tagits till utgångspunkt vid beräkning av den infordrade uppgiften, till vilken del tullrestitution icke kan av generaltullstyrelsen medgivas. Nämnda revisionsattest avser ej blott de ansökningar, som omförmälas i den återremitterade skrivelsen, utan även vissa andra till styrelsen inkomna ansökningar, vilka helt eller delvis avse tullavgifter för sådana materialier till pansarbåten Sverige, som angivits till förtullning längre tillbaka i tiden än tre år före den 10 maj 1917. För astadkommande av fullständig överskådighet har vid attesten fogats en specifikation, upptagande för varje ansökning samtliga däri avsedda förtullningsposter med utsättande av angivningsdag och debiterade tullbelopp, uppgående tillsammans till 28,041 kronor 60 öre. Attesten utvisar, att under ovan omförmälda förutsättningar sammanlagda beloppet av de i ansökningarna avsedda tullavgifter, för vilka styrelsen av angivna skäl icke kan bevilja restitution eller befrielse från deras erläggande, uppgår till 15,149 kronor 11 öre. Huruvida detta belopp kan komma att ökas på grund av eventuellt inkommande ytterligare restitutionsansökningar, därom är styrelsen icke i tillfälle att göra något uttalande.»

I likhet med de i saken hörda myndigheterna är jag av den uppfattningen, att befrielse från eller restitution av tullavgift bör få åtnjutas för de för pansarbåten Sveriges nybyggnad avsedda tullpliktiga materialier och skeppsförnödenheter, som från utlandet införts. På sätt generaltullstyrelsen i sitt den 31 januari 1918 avgivna utlåtande närmare utvecklat, anser jag det emellertid ställt utom tvivel, att den utsträckt preskriptionstid för tullbefrielse, som stadgats genom förordningen den 19 juni 1917, icke är i förevarande fall tillämplig, samt att riksdagens medgivande för dylik befrielse alltså erfordras beträffande de artiklar,

Departements-
chefen.

vilka angivits till förtullning mera än tre år före den dag, då fartyget kan anses hava blivit försatt i »fullfärdigt skick». Dylikt medgivande synes mig alltså böra hos riksdagen äskas.

I avseende å formen för ett medgivande av nu ifrågasatt art har generaltullstyrelsen i sin skrivelse den 31 januari 1917 föreslagit, att det i § 12 mom. 1 b) av tulltaxeförordningen enligt dess lydelse före ingången av år 1918 stadgade villkor för tullbefrielse måtte förklaras icke skola äga tillämpning å sådana för pansarbåten Sverige använda artiklar, som angivits till förtullning högst tre år före den dag, då det arbete, för vilket artiklarna blivit använda, vederbörligen anmälts färdigt till besiktning. Sedan genom förordningen den 19 juni 1917 den tid, som får förflyta mellan angivningen till förtullning och fartygets färdigställande, utsträckts till fem år, synes det mig emellertid lämpligare att anknyta ett medgivande om tullbefrielse mera direkt till nämnda förordning, därvid — med hänsyn till att mellan myndigheterna olika uppfattning varit rådande om vilken dag fartyget kan anses hava blivit försatt i fullfärdigt skick — det villkor torde kunna stadgas, att angivningen till förtullning skall hava skett högst fem år före den senaste tidpunkt, vid vilken fartygets försättande i fullfärdigt skick av någon myndighet ansetts hava ägt rum, eller den 25 oktober 1917. Jag anser mig i detta sammanhang böra nämna, att enligt förberörda, å generaltullstyrelsens revisionsbyrå upprättade specifikation över de för pansarbåten Sverige använda artiklar, för vilka tullbefrielse blivit sökt, den tidigaste dag, då angivning till förtullning av någon i specifikationen upptagen artikel skett, var den 20 oktober 1913, vadan, därest medgivandet lämnas i den form, jag nyss ifrågasatt, tullbefrielse skulle komma att äga rum för hela det belopp, för vilket sådan befrielse vid tiden för specifikationens upprättande blivit sökt.

På grund av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att — utan hinder av det i § 12 mom. 1 b) av tulltaxeförordningen enligt dess lydelse före utfärdandet av förordningen den 18 juni 1917 stadgade villkor — befrielse från eller restitution av tullavgift må få åtnjutas för sådana från utrikes ort införda, för pansarbåten Sveriges nybyggnad använda tullpliktiga materialier och skeppsförnödenheter, som angivits till förtullning högst fem år före den 25 oktober 1917.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde,

behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, bil. litt . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. Söderlund.